

Sygn. akt V CSK 240/20

POSTANOWIENIE

Dnia 3 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa H. K.

przeciwko J. J.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 listopada 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 17 października 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz adwokata K. Z. kwotę 540 (pięćset czterdzieści) złotych, obejmującą należną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Powód H. K. w pozwie przeciwko J. J. domagał się zasądzenia kwoty 300.000 zł z ustawowymi odsetkami od 1 marca 2017 r. tytułem zadośćuczynienia za fałszywe oskarżenia i pomówienia powoda, a także zobowiązania pozwanego do przeproszenia go na sali rozpraw lub przez złożenie stosownego oświadczenia na piśmie z odpowiednim odnotowaniem faktu przeprosin w protokole rozprawy głównej i zawarcia w wydanym wyroku, i uzasadnieniu.

Wyrokiem z 26 lipca 2018 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił powództwo.

Wyrokiem z 17 października 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda.

W skardze kasacyjnej powód, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Zdaniem skarżącego, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do wskazania, czy formułowanie twierdzeń i sugestii wprost wskazujących na popełnienie przez stronę przeciwną przestępstwa, w sytuacji braku dowodów potwierdzających tę okoliczność, stanowi naruszenie dóbr osobistych w postaci dobrego imienia i czci.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie

może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

W skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie spełniona została któraś z przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania. Przedstawiony problem prawny nie został sformułowany w prawidłowy sposób, co uniemożliwia odniesienie się do niego. Wieloaspektowy charakter spraw o ochronę dóbr osobistych nie pozwala na uniwersalne rozstrzygnięcie czy doszło do naruszenia dóbr osobistych w postaci dobrego imienia i czci w wyniku formułowania twierdzeń i sugestii wskazujących na popełnienie przez stronę przeciwną przestępstwa. Sąd samodzielnie ustala czy doszło do naruszenia dóbr osobistych, biorąc pod uwagę okoliczności faktyczne każdej jednostkowej sprawy.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach pełnomocnika z urzędu powoda orzeczono na podstawie § 14 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 3 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 18 ze zm.), z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r. (SK 66/19, Dz.U. z 2020 r., poz. 769), a więc przy zastosowaniu § 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

Wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej uwzględniony został w zakresie roszczeń niemajątkowych. W skardze kasacyjnej nie ma odniesienia do rozstrzygnięcia co do żądania zasądzenia zadośćuczynienia w kwocie 300 000 zł, nie ma zatem uzasadnienia do angażowania w tym zakresie środków publicznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2019 r., V CSK 612/18, niepubl.).

jw